

Arbejdsmarked Arbejdsmarkedspolitik Beskæftigelse

KL og DA byder ind med principper for fremtidens beskæftigelsessystem

KL og Dansk Arbejdsgiverforening foreslår sammen seks principper, der bør danne rammerne om fremtidens beskæftigelsessystem, der skal være både bedre og billigere.

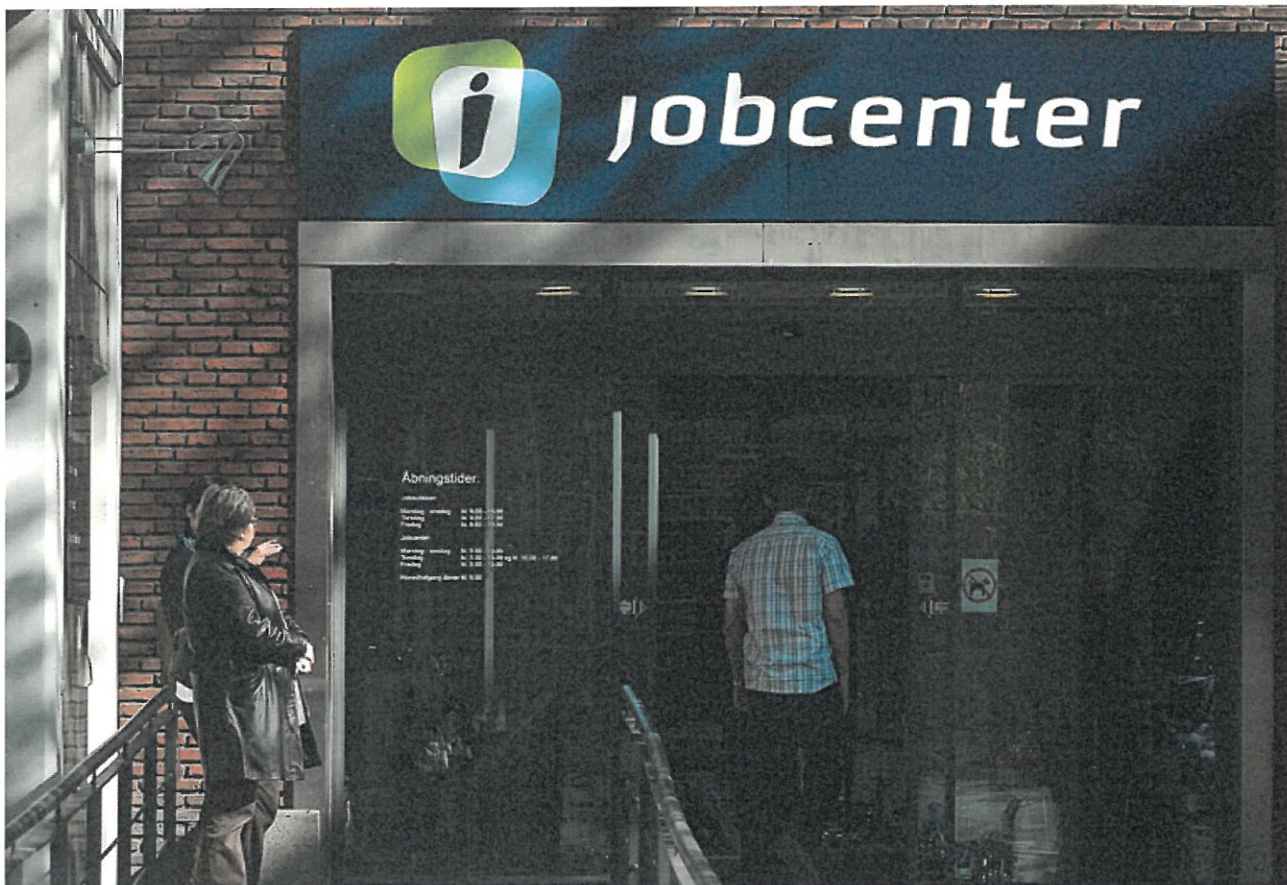

Foto: Hung Tien Vu

17. 03. 2024 - kl. 18:36

Tekst af Magnus Eg Møller, maem@kl.dk

Regeringen vil ændre beskæftigelsessystemet, så det bliver mere værdigt, og så færre folk kommer i klemme. Samtidig skal udgifterne til indsatsen nedbringes med tre milliarder kroner.

Det skal altså være bedre og billigere, end det er tilfældet i dag, og siden udgangen af maj 2023 har en ekspertgruppe udpeget af regeringen arbejdet på anbefalinger til, hvordan fremtidens beskæftigelsesindsats skal indrettes.

Ekspertgruppens arbejde skal være færdigt i juni 2024.

Nu kommer KL og Dansk Arbejdsgiverforening med deres bud på seks grundprincipper, der skal forme det nye beskæftigelsessystem.

– Vi er enige med KL om, at der må være nogle overordnede principper, der er vigtige at forfølge, når skinnerne til det nye system skal lægges. Det er det, vi gør her. Vi går ikke ned i detaljerne, men peger på at der er nogle overordnede ting som er vigtige. Vi skal have langt mere teknologi, automatisering og AI ind i beskæftigelsessystemet. Vi skal have færre

hænder til at sidde og vurdere. Men der er også meget i det nuværende system, der er velfungerende, som det er vigtigt, vi holder fast i, siger Erik Simonsen, der er vicedirektør for beskæftigelse og arbejdskraft i DA.

– Der er mange udfordringer i vores beskæftigelsessystem. Mængden af bureaukrati og lovgivning er i høj grad med til at fjerne fokus fra den enkelte medarbejder. Det her udspil er et bevis på, at vi gerne vil spille med, når det handler om at forandre beskæftigelsessystemet til det bedre, for det er der i den grad også brug for. Og principperne støtter både op om virksomhederne og de jobsøgende, siger Peter Rahbæk Juel (S), formand for KL's arbejdsmarkeds- og borgerserviceudvalg.

Fastholdes i kommunerne

Mens udspillet indeholder flere nye principper, findes de første to allerede i det system, vi har i dag: Ansvar for udførelse og ansvar for økonomi skal følges ad, og ansvaret for både visitation og økonomi skal forankres hos én offentlig myndighed.

Og den offentlige myndighed skal fortsat være kommunen.

– Vi kan se af en helt aktuel måling, at 9 ud af 10 virksomheder er meget tilfredse med den support, de får i jobcentrene. Det vidner om, at selvom jobcentrene er blevet skudt utrolig meget i skoene, og der er mange negative overskrifter, så er nogle af dem, der har brug for jobcentrene, virksomhederne, faktisk ret glade for den hjælp, de får, siger Peter Rahbæk Juel og fortsætter:

– Derfor er det helt aktuelt – og det er vi enige med DA om – at bruge jobcentrene som forankring for fremtidens beskæftigelsesindsats.

Sådan lyder det også fra DA's Erik Simonsen.

– Vi har svært ved at se, at man på nuværende tidspunkt skulle lægge det andre steder end hos kommunerne. Det er ikke fordi, vi er gift med ideen om, at det skal være en kommunal opgave, men vi har svært ved at se, at der er et bedre sted på nuværende tidspunkt. På nuværende tidspunkt er det den mest logiske vej frem, siger han.

KL og DA's seks grundprincipper

Ansvar for udførelse og ansvar for økonomi skal følges ad.

Det overordnede ansvar skal forankres hos én offentlig myndighed, som både har det økonomiske ansvar og ansvaret for at visitere de relevante personer.

Udførelsen af de konkrete indsatser kan ske hos forskellige operatører – for eksempel private aktører, a-kasser eller virksomheder.

Operatørerne skal honoreres efter deres resultater. Innovation og konkurrence mellem operatørerne fremmes ved at give ledige, som er visiteret til den type indsats, mulighed for selv at vælge blandt de kvalificerede operatører.

Kompleksitet og bureaukrati skal nedbringes gennem færre mål- og ydelsesgrupper. Der bør ske en markant reduktion i de mange proceskrav, som skaber unødigt mange målgrupper med forskelligt regelsæt.

AI-værktøjer skal i højere grad bruges som beslutningsstøtte og til identifikation af relevante indsatser. Der skal desuden udvikles flere digitale selvbetjeningsløsninger for virksomheder og borgere for eksempel ved brug af AI-teknologi. Lovgivning og andre regler skal udformes, så de er gennemskuelige og i størst muligt omfang kan administreres digitalt.

Eksterne kan stå for indsatser

Med principperne lægger DA og KL også op til, at de konkrete indsatser – der skal forankres i kommunen – kan udføres af eksterne. For eksempel private virksomheder og a-kasser. Og de skal honoreres efter deres resultater.

– Vi ved godt, at der er mange, der kan levere hjælpen. Der er private aktører, der kan være gode, ligesom der er a-kasser, der er gode til at hjælpe ledige i job. Det er vi sådan set åbne over for. Vi står dog fast på – sammen – at det er kommunen, som skal visitere og være indgangen til det, så vi sikrer kvalitet i de tilbud, der er, siger Peter Rahbæk Juel.

Han fortsætter:

– Og det er jo også en del af beskæftigelsesindsatsen, at den som udgangspunkt giver en frihed til flere valgmuligheder for den enkelte ledige. Og kan man levere resultater, skal man honoreres. Man skal ikke belønnes efter processer.

Og når principperne lægger op til, at de eksterne indsatser skal vurderes på deres effekt, skal det samme gælde kommunerne, mener DA.

– Der er kommuner, der ikke performer godt nok, og det er nødvendigt, at vi forfølger at lave et system, hvor vi – hvis vi siger til de private aktører og a-kasserne, at de skal gøre arbejdet tilstrækkeligt godt – siger det samme til kommunerne, siger Erik Simonsen.

Peter Rahbæk Juel mener, kommunerne gør det godt indenfor de rammer, der er i det nuværende system.

– Jeg synes, kommunerne gør en kæmpe indsats på beskæftigelsesområdet. Også på trods af, at de nogle gange er nødt til at bruge mere tid på at orientere sig i bøvlet, kringlet og uigennemskuelig lovgivning, end på at hjælpe det menneske, de sidder foran dem. Der er brug for massiv afbureaukratisering, men på trods af det synes jeg, at kommunerne gør det rigtig godt, siger han.

3 milliarder kroner

Parterne er enige om, at der kan findes penge ved at lave systemet om. For eksempel vil de nedbringe bureaukratiet i systemet ved at fjerne en række mål- og ydelsesgrupper og ved at stille færre proceskrav. Samtidig skal kunstig intelligens i højere grad bruges som støtte til beslutningstagen og identifikation af relevante indsatser, ligesom lovgivningen og andre regler skal gøres mere gennemskuelige og så vidt muligt administreres digitalt.

Ifølge KL er der dog lang vej til tre milliarder, og Peter Rahbæk Juel havde gerne set, at regeringen havde ventet med at sætte tal på besparelsen.

– Tre milliarder er ikke realistisk. Jeg er til gengæld helt sikker på, at vi godt kan gøre det billigere, uden det nødvendigvis bliver dårligere, for der er utrolig mange krumspring, man skal lave både som medarbejder og som leder, som alene handler om at følge op på nogle proceskrav. Vi havde dog helst set, at man høstede, efter man havde sået. Altså at man først gik i gang med at lave forandringer, inden man lagde sig fast på et beløb. Vi har ikke kunnet se noget regnestykke bag de tre milliarder kroner, bortset fra de valgløfter, der er givet på andre områder, for de penge man vil hente på beskæftigelsesområdet, siger han.

I DA er de mere optimistiske i forhold til besparelsens størrelsesorden.

– Vi tror på, at man kan spare tre milliarder, uden den strukturelle ledighed stiger. Men det kræver nogle meget klare og skarpe prioriteringer, og vi vil gerne – sammen med ekspertgruppen og politikerne – arbejde for, at vi når de her mål. Det er ikke bare en lille nullermand, men markante ændringer der skal til, hvis man skal nå i mål med at spare tre milliarder kroner, siger Erik Simonsen, der fortsætter:

– Jeg tror, det allervigtigste er, at vi har fokus på, at vi, samtidig med at vi forandrer, ikke svækker fleksibiliteten på det danske arbejdsmarked. Vi må ikke lave en model, der sparer tre milliarder på beskæftigelsessystemets konto, hvorefter den strukturelle ledighed stiger med en halv procent, og vi dermed sætter de tre milliarder over styr på den anden konto. For så giver det jo ingen mening.